

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ

**«Αναγνώριση πτυχίων αλλοδαπών Πανεπιστημίων στην
Ελλάδα»**

Καθηγητής: Ανδρέας Γ. Δημητρόπουλος
Ονοματεπώνυμο φοιτήτριας: Θάλεια Ζάγκου
A.M.: 1340200200923

Αθήνα 2005

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
1. Η ανώτατη εκπαίδευση στην Ελλάδα.....	3
2. Η ανώτατη εκπαίδευση στις χώρες της Ε.Ε.	4
3. Η εκπαίδευση υπό το πρίσμα του κοινοτικού δικαίου.....	6
4. Η ελευθερία παιδείας.....	7
5. Το ΔΙΚΑΤΣΑ και η ίδρυσή του.....	8
6. Αρμοδιότητες του κέντρου.....	8
7. Όργανα κρίσης του κέντρου.....	9
8. Διαδικασία αναγνώρισης.....	9
9. Προβλήματα κατά την αναγνώριση.....	11
10. Προβληματισμοί σχετικά με τη λειτουργία του ΔΙΚΑΤΣΑ.....	11
10.1 Καθυστέρηση στην αποπεράτωση της διαδικασίας.....	12
10.2 Ελλιπής επικοινωνία με τους ενδιαφερόμενους πολίτες.....	12
10.3 Προβλήματα στη διαδικασία αναγνώρισης.....	13
11. Τελευταίες εξελίξεις.....	16
12. Περίληψη και συμπεράσματα.....	18
13. Βιβλιογραφία.....	18
14. Νομολογία.....	19
15. Βασικοί όροι – λήμματα.....	20

ΘΕΜΑ

Η συνταγματική πρόβλεψη του άρθρου 16 παρ.8 απαγορεύει την ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημιακών ιδρυμάτων στην Ελλάδα. Με βάση την επίσης συνταγματικά κατοχυρωμένη ελευθερία της παιδείας κάθε Έλληνας πολίτης είναι ελεύθερος να επιλέγει το ίδρυμα στο οποίο θα εμπιστευθεί την εκπαίδευσή του. Με αυτό τον τρόπο ανοίγει ο δρόμος για τη φοίτηση των Ελλήνων σε πανεπιστήμια του εξωτερικού. Η Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο της προσπάθειας της για ελεύθερη κυκλοφορία και εγκατάσταση των Ευρωπαίων πολιτών μέσα στα όριά της έχει εκδώσει Οδηγία, η οποία ρυθμίζει την αναγνώριση από τα κράτη της Ε.Ε. πτυχίων χορηγημένων από άλλα κράτη-μέλη. Στην Ελλάδα αποκλειστικά αρμόδιο όργανο για την αναγνώριση τίτλων σπουδών της αλλοδαπής είναι το ΔΙΚΑΤΣΑ. Στην εργασία που ακολουθεί επιχειρείται μια προσέγγιση στις αρμοδιότητες και τη διαδικασία αναγνώρισης του ΔΙΚΑΤΣΑ καθώς και μια συνοπτική καταγραφή των προβλημάτων που έχουν προκύψει από τη λειτουργία αυτού του Κέντρου. Επειδή η πρακτική του ΔΙΚΑΤΣΑ έχει αποδειχθεί πολλές φορές διαβλητή και αναποτελεσματική, υπάρχει μεγάλη ανάγκη για εξυγίανση του συστήματος αναγνώρισης ξένων πτυχίων. Ήδη έχει κατατεθεί νομοσχέδιο, το οποίο αποσκοπεί στην αντικατάσταση του ΔΙΚΑΤΣΑ και την τροποποίηση της διαδικασίας αναγνώρισης.

1. Η ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η ανώτατη εκπαίδευση στην Ελλάδα παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα, τα οποία είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με πλήρη αυτοδιοίκηση. Το ισχύον Σύνταγμα αποκλείει τη δυνατότητα ίδρυσης ΑΕΙ από ιδιώτες, καθώς αυτό ορίζει ρητά στο άρθρο 16 παρ. 8 ότι "Η σύσταση ανώτατων σχολών από ιδιώτες απαγορεύεται." Ως προς αυτό το σημείο η τριτοβάθμια εκπαίδευση διαφοροποιείται προς τους άλλους εκπαιδευτικούς χώρους, στους οποίους επιτρέπεται η ίδρυση και λειτουργία ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων παράλληλα με τα κρατικά. Ο συντακτικός νομοθέτης εξέφρασε με αυτό τον τρόπο την επιφυλακτικότητά του προς την ιδιωτικοποίηση της Ανώτατης Εκπαίδευσης και θέλησε να διατηρήσει το κρατικό μονοπώλιο στην ίδρυση πανεπιστημίων. Επομένως στην Ελλάδα δεν είναι επιτρεπτή η ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων με οποιαδήποτε μορφή, ακόμη και ως παραρτήματα αλλοδαπών πανεπιστημίων.

Σε περίπτωση που κάποιος ιδιώτης παρά τη συνταγματική απαγόρευση θέσει σε λειτουργία στην Ελλάδα κάποιον ιδιωτικό οργανισμό ανωτάτης εκπαίδευσης, οι απονεμόμενοι τίτλοι δεν αναγνωρίζονται από την ελληνική έννομη τάξη ως πανεπιστημιακοί, καθώς η απονομή πτυχίων ανωτάτης εκπαίδευσης παραμένει κρατικό προνόμιο. Παρά το ισχύον νομικό

καθεστώς είναι σήμερα συνηθισμένη πρακτική στη χώρα μας να λειτουργούν διάφοροι οργανισμοί που με τη μορφή "εργαστηρίων ελευθέρων σπουδών" παρέχουν τίτλους σπουδών που δεν αναγνωρίζονται στην Ελλάδα αλλά που, όπως ισχυρίζονται οι ιδρυτές τους, υπόσχονται αναγνώριση από το εξωτερικό και επαγγελματική αποκατάσταση.

Όσον αφορά τη λειτουργία αυτών των επαγγελματικών εργαστηρίων είναι δεκτό πως η οργάνωση και η λειτουργία τους δεν παραβιάζουν το Σύνταγμα στο μέτρο που αποτελούν μορφή επαγγελματικής εκπαίδευσης¹. Αυτό σημαίνει όμως ότι μπορούν να παρέχουν διδασκαλία πρακτικών μόνο επαγγελμάτων, γιατί παροχή οποιουδήποτε τύπου πανεπιστημιακής εκπαίδευσης βρίσκεται πέρα από το συνταγματικό τους ρόλο και γ'αυτό είναι παράνομη. Το ΣτΕ έχει νομολογήσει² ότι δεν αναγνωρίζονται πανεπιστημιακοί τίτλοι χορηγούμενοι από ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της αλλοδαπής εάν στηρίζονται σε τίτλους παρεχόμενους από ιδιωτικές σχολές. Επομένως σύμφωνα με τις επιταγές του Συντάγματος επαγγελματικά εργαστήρια και πανεπιστημιακοί τίτλοι είναι δύο κόσμοι που δεν συναντιούνται.

2. Η ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ Ε.Ε.

Είναι απαραίτητο σε αυτό εδώ το σημείο να γίνει μια συνοπτική παρουσίαση της εικόνας που εμφανίζουν οι χώρες της Ε.Ε. στον τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης.

Βέλγιο

Με βάση το Σύνταγμα λειτουργούν δύο τύποι εκπαιδευτικών ιδρυμάτων: τα δημόσια που ιδρύθηκαν και διοικούνται από το κράτος, τις επαρχίες ή τους δήμους και τα ιδιωτικά που κατά κύριο λόγο είναι συνδεδεμένα με την εκκλησία. Τα διπλώματα των ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ανεξάρτητα από το φορέα που τα εξέδωσε είναι ισότιμα. Για τη φοίτηση στα ιδρύματα αυτά είναι απαραίτητη η καταβολή διδάκτρων.

Δανία

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση κυριαρχείται από την κρατική επέμβαση. Τα περισσότερα εκπαιδευτικά ιδρύματα υπάγονται στο Υπουργείο Παιδείας, το οποίο είναι αρμόδιο να καθορίζει το περιεχόμενο των σπουδών, τις προϋποθέσεις εισαγωγής στα ιδρύματα και την απονομή διπλωμάτων. Η τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι δωρεάν.

Γερμανία

Τα περισσότερα εκπαιδευτικά ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι αυτοδιοικούμενα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, υπάρχουν όμως και κάποια που είναι εκκλησιαστικά και

¹ Μποτόπουλος Κ., Σύνταγμα, παιδεία και ιδιωτικά πανεπιστήμια, ΤοΣ 1999, σελ. 37 επ.

² Σχετική απόφαση της Ολομέλειας του ΣτΕ 2274/90 - Υπόθεση Πανεπιστημίου Μασσαχουσέτης

άλλα που είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου. Όλα όμως αυτά τα ιδρύματα λειτουργούν υπό τον έλεγχο των Ομόσπονδων Κρατών. Οι φοιτητές δεν καταβάλλουν διδάκτρα εκτός από ορισμένα ιδιωτικά ΑΕΙ.³

Ισπανία

Υπάρχουν 35 πανεπιστήμια, από τα οποία τα 31 είναι δημόσια και 4 ελέγχονται από την Καθολική Εκκλησία. Την ευθύνη για την οργάνωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης έχουν οι αυτόνομες διοικητικές επαρχίες της χώρας και το Πανεπιστημιακό Συμβούλιο είναι αρμόδιο για το συντονισμό της διοίκησης σε αυτόν τον τομέα. Η εκπαίδευση δεν είναι δωρεάν και τα διδάκτρα καθορίζονται ετησίως από το Πανεπιστημιακό Συμβούλιο.

Γαλλία

Παρουσιάζονται ποικίλα εκπαιδευτικά ιδρύματα, όπως τα κρατικά πανεπιστήμια, οι κρατικές και ιδιωτικές Grandes Ecoles και τα ιδιωτικά καθολικά ινστιτούτα. Όλα όμως λειτουργούν υπό την ευθύνη του Υπουργείου Παιδείας και άλλων συναρμοδίων Υπουργείων. Η ίδρυση και η λειτουργία ιδιωτικών ΑΕΙ διέπονται από μια σειρά νομικών κειμένων που ορίζουν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για αυτές τις διαδικασίες. Τα πτυχία που εκδίδουν όλοι αυτοί οι οργανισμοί κρίνονται αυτοτελώς. Η εκπαίδευση στα κρατικά ΕΙ είναι δωρεάν.⁴

Ιταλία

Οι ιδιώτες έχουν δικαίωμα να ιδρύουν ιδιωτικούς εκπαιδευτικούς οργανισμούς σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου. Τα ΑΕΙ διαχωρίζονται σε κρατικά πανεπιστήμια και σε πανεπιστήμια που είναι αναγνωρισμένα από το κράτος. Τα πρώτα τελούν υπό την εποπτεία του κράτους και χρηματοδοτούνται από αυτό, ενώ τα αναγνωρισμένα ιδρύματα έχουν ιδρυθεί από διάφορους οργανισμούς και τα πτυχία που απονέμουν είναι ισότιμα με τα αντίστοιχα των κρατικών πανεπιστημίων. Σε όλα τα πανεπιστημιακά ιδρύματα καταβάλλονται διδάκτρα.

Κάτω Χώρες

Λειτουργούν κρατικά και ιδιωτικά ΑΕΙ, που είναι κυρίως εκκλησιαστικά. Οι απονεμόμενοι τίτλοι είναι ισότιμοι και η χρηματοδότησή τους γίνεται αποκλειστικά από την κυβέρνηση. Επίσης καταβάλλονται διδάκτρα.

³ Ενδεικτική η ΣτΕ 4532/1987 σχετικά με τα προβλήματα που προκύπτουν από τη δομή και αντίληψη μεταξύ των εκπαιδευτικών συστημάτων της Γερμανίας και Ελλάδας. Με την απόφαση αυτή το ΣτΕ ακύρωσε απόφαση του ΔΙΚΑΤΣΑ που δεν δέχθηκε την ισοτιμία πτυχίου "Fachhochschulen" ως αναπαιολόγητη.

⁴ Για τα προβλήματα αναγνώρισης των γαλλικών πτυχίων στην Ελλάδα σχετικές αποφάσεις του ΣτΕ 56/1977, 2248/1978, 3434/81, 1174/85, 85/1987 και 735/88.

Πορτογαλία

Υπάρχουν ιδιωτικά και δημόσια πανεπιστήμια καθώς και μη πανεπιστημιακά εκπαιδευτικά ιδρύματα. Η τριτοβάθμια εκπαίδευση χρηματοδοτείται από τον ιδιωτικό και το δημόσιο τομέα. Οι φοιτητές καταβάλλουν δίδακτρα.

Ηνωμένο Βασίλειο

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση παρέχεται από τα πανεπιστήμια, τα "Polytechnics" και τα "colleges". Χρηματοδοτούνται κυρίως από την κυβέρνηση αλλά δεν υπάγονται σε κανένα υπουργείο. Τα δικαιώματα και τα προνόμιά τους πηγάζουν από τη βασιλική ιδρυτική πράξη και από τις πράξεις του Κοινοβουλίου. Ο καθορισμός των προϋποθέσεων για την εισαγωγή των φοιτητών και για την απονομή των ακαδημαϊκών τίτλων αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα των πανεπιστημίων. Σε όλα τα ιδρύματα καταβάλλονται δίδακτρα.

Είναι φανερό πως όλες οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με εξαίρεση τη Δανία και την Ελλάδα, γνωρίζουν την ιδιωτική Ανώτατη Εκπαίδευση και κάποιες από αυτές έχουν ήδη προσπαθήσει να ρυθμίσουν το ζήτημα της ιδιωτικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με σαφείς νομοθετικές προβλέψεις. Επιπλέον η καταβολή διδάκτρων τόσο στα κρατικά όσο και στα ιδιωτικά ΑΕΙ καθιστά ασήμαντη τη μεταξύ τους διαφοροποίηση. Κοινός παρανομαστής σε όλα αυτά τα κράτη είναι ο κρατικός έλεγχος της ποιότητας των σπουδών και της αναγνώρισης των πτυχίων.⁵

3. Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΥΠΟ ΤΟ ΠΡΙΣΜΑ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Το 1988 το Συμβούλιο εξέδωσε την Οδηγία 89/49 ΕΕ, η οποία αφορά σε ένα γενικό σύστημα αναγνώρισης των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και στην κατοχύρωση των επαγγελματικών δικαιωμάτων πτυχιούχων, οι οποίοι απέκτησαν τα διπλώματά τους σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μέσω του πδ. 165/2000 η ελληνική νομοθεσία εναρμονίστηκε με την Οδηγία 89/49 της ΕΕ και έτσι το ελληνικό κράτος έχει αναλάβει την υποχρέωση να αναγνωρίζει τα διπλώματα που χορηγήθηκαν σε άλλο κράτος-μέλος, εφόσον ο ενδιαφερόμενος έχει τα απαραίτητα τυπικά προσόντα για να ασκήσει το ίδιο επάγγελμα στην Ελλάδα. Εάν υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ της κατάρτισης που έλαβε ο ενδιαφερόμενος στο κράτος φοίτησης και αυτής που προσφέρεται στο ελληνικό κράτος, τότε αυτό μπορεί να απαιτήσει από τον ενδιαφερόμενο ως αντιστάθμισμα την επαγγελματική πείρα ή την πρακτική άσκηση προσαρμογής.

⁵ Τροβά Ε., Νεοελληνικός πολιτικός λόγος και νομιμότητα. Η οργάνωση της Ανώτατης Εκπαίδευσης στις χώρες-μέλη της ΕΟΚ και τα "ιδιωτικά πανεπιστήμια", ΤοΣ 1990, σελ. 419 επ.

Εδώ εμφανίζεται διάκριση μεταξύ της ακαδημαϊκής και της επαγγελματικής αναγνώρισης πτυχίων αλλοδαπών πανεπιστημίων. Το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., το μόνο προς στιγμήν αρμόδιο όργανο για τις αναγνωρίσεις των αλλοδαπών πτυχίων, περιορίζεται στην ακαδημαϊκή αναγνώριση τίτλων σπουδών που χορηγούνται από Α.Ε.Ι. χωρίς να εμπίπτουν σε αυτό η αναγνώριση διπλωμάτων, πιστοποιητικών και βεβαιώσεων που αφορούν στην δυνατότητα άσκησης κάποιου επαγγέλματος.⁶ Για την επαγγελματική αναγνώριση τίτλων το πδ. 165/2000 ορίζει ως υπεύθυνο όργανο το Συμβούλιο Αναγνώρισης Επαγγελματικής Ισοτιμίας Τίτλων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΣΑΕΙΤΤΕ). Μέσω της ίδρυσης αυτού του νέου οργανισμού επιχειρείται ταυτόχρονα και η μείωση του όγκου εργασίας του ΔΙΚΑΤΣΑ, καθώς αυτό θα αποδεσμευτεί από ένα σημαντικό μέρος αναγνωρίσεων, οι οποίες θα υποβάλλονται απευθείας στο ΣΑΕΙΤΤΕ. Ετσι το ΣΑΕΙΤΤΕ αποκτά την αρμοδιότητα να κρίνει για την αναγνώριση πτυχίων με κριτήρια που θα καλούνται να διασφαλίσουν μόνο την πρόσβαση των πτυχιούχων στην αγορά εργασίας χωρίς να τους παρέχει καμία αναγνώριση για τυχόν ακαδημαϊκούς σκοπούς. Το ευεργετικό στοιχείο σε αυτό το διαχωρισμό είναι το γεγονός ότι στις περιπτώσεις αναγνώρισης επαγγελματικής ισοτιμίας από το ΣΑΕΙΤΤΕ δεν θα απαιτείται πρόσθετη παρέμβαση του ΔΙΚΑΤΣΑ.

Το σχετικό με τις αναγνωρίσεις περιεχόμενο της Οδηγίας 89/49 αποτελεί έκφραση της αρχής της ελεύθερης κυκλοφορίας και εγκατάστασης των σπουδαστών και των εργαζομένων μέσα στα όρια της ΕΕ. Στο πλαίσιο της ρύθμισής της για τα ιδιωτικά πανεπιστήμια εμφανίζεται μια αντίφαση ανάμεσα στις συνταγματικές προβλέψεις της Ελλάδας, όπου απαγορεύεται η ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων και στην πρόβλεψη της Οδηγίας για αναγνώριση πτυχίων ιδιωτικών κοινοτικών πανεπιστημίων. Πρέπει να γίνει κατανοητό πως η Οδηγία αφήνει το περιθώριο στα κράτη να καθορίσουν με εθνικά κριτήρια τα πτυχία που μπορούν να αναγνωρίσουν από τα υπόλοιπα κράτη-μέλη. Η Οδηγία επιβάλλει αναγνώριση εκείνων των πτυχίων που χορηγούνται από τις αρμόδιες αρχές των κρατών σύμφωνα με τους εθνικούς νόμους. Επίσης είναι δικαίωμα του κάθε κράτους να καθορίζει το καθεστώς υπό το οποίο θα λειτουργούν τα ιδιωτικά εκπαιδευτικά ιδρύματα, που βρίσκονται στο έδαφός του. Γι'αυτούς τους λόγους η Ελλάδα με βάση την ερμηνεία της Οδηγίας διατηρεί το δικαίωμα να απαγορεύει την ίδρυση και λειτουργία ιδιωτικών πανεπιστημίων.

⁶ Η ΣΤΕ 3286/1989 δέχθηκε ότι "η ισοτιμία συγκεκριμένου τίτλου σπουδών προς τους χορηγούμενους από τα ημεδαπά ιδρύματα κρίνεται ανεξάρτητα από τα επαγγελματικά δικαιώματα τα οποία έχει ο κάτοχος αυτού του τίτλου κατά τη νομοθεσία της χώρας στην οποία αποκτήθηκε".

4. Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Το άρθρο 16 παρ. 4 του Συντάγματος θεσπίζει το κοινωνικό δικαίωμα της γενικής ελευθερίας της παιδείας. Σύμφωνα με αυτό κάθε πολίτης είναι ελεύθερος να αποφασίσει όχι μόνο εάν θέλει να εκπαιδευθεί αλλά και να επιλέξει το ίδρυμα και τον τρόπο, που θεωρεί πιο κατάλληλο για την εκπαίδευσή του. Με αυτό τον τρόπο αναγνωρίζεται συνταγματικά η δυνατότητα των ενδιαφερομένων να φοιτήσουν σε πανεπιστήμια του εξωτερικού, αντί να σπουδάσουν σε κάποια πανεπιστημιακή σχολή της ημεδαπής.

Είναι καθιερωμένη πρακτική πλέον ένα μεγάλο ποσοστό των Ελλήνων να επιλέγει να φοιτήσει σε πανεπιστήμια της αλλοδαπής. Πρόβλημα όμως ανακύπτει όταν τελειώσουν αυτοί οι πολίτες τις σπουδές τους και θελήσουν να επιστρέψουν στην Ελλάδα για την επαγγελματική τους αποκατάσταση. Κρίθηκε λοιπόν αναγκαία η ύπαρξη ενός αρμόδιου φορέα, ο οποίος θα καλείται να αποδείξει ότι οι εκάστοτε πτυχιούχοι αλλοδαπών πανεπιστημίων έχουν την ίδια κατάρτιση με τους πτυχιούχους πανεπιστημίων της ημεδαπής. Βασικές αρμοδιότητες αυτού του οργάνου είναι αφού συλλέγει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες και τα στοιχεία που αφορούν τα εκπαιδευτικά συστήματα των διαφόρων κρατών, να αποφασίζει για την αναγνώριση ιδρυμάτων συγκριτικά προς τα ελληνικά Α.Ε.Ι. και για τους τίτλους που αυτά απονέμουν. Για να εξασφαλισθεί λοιπόν η ομοιότητα των αποφάσεων μεταξύ Ελλάδας και ξένων κρατών για τις όμοιες σπουδές ιδρύθηκε το Διαπανεπιστημιακό Κέντρο Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών της Αλλοδαπής (ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α.), το οποίο επωμίζεται την αποκλειστική ευθύνη της παραπάνω διαδικασίας.

5. ΤΟ ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. ΚΑΙ Η ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ

Το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. είναι νομικό πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου υπό την εποπτεία του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και είναι αρμόδιο για την αναγνώριση ιδρυμάτων και τίτλων σπουδών πανεπιστημιακής εκπαίδευσης.

Μέχρι το 1979 την αποκλειστική αρμοδιότητα της αναγνώρισης τίτλων σπουδών πανεπιστημιακής εκπαίδευσης είχαν στη χώρα μας τα πανεπιστήμια. Το 1979 ιδρύθηκε το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. με το νόμο 741/1977, ο οποίος διέπει μέχρι σήμερα τη λειτουργία του κέντρου με κάποιες τροποποιήσεις από τις διατάξεις του άρθρου 78 του Ν. 1566/1985, του άρθρου 7 του Ν. 2158/1993, των άρθρων 16 και 23 του Ν. 2327/1995 και του άρθρου 46 του Ν. 2413/1996. Από τότε η αρμοδιότητα αναγνώρισης πανεπιστημίων της αλλοδαπής καθώς και των τίτλων που αυτά απονέμουν παρέχεται αποκλειστικά σε αυτή την υπηρεσία.

Κατά τη δεκαετία του 1980 υπήρξαν αντίστοιχες πρωτοβουλίες σε όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν ανάλογα κέντρα, που είχαν σκοπό τη διευκόλυνση της κινητικότητας των φοιτητών. Σήμερα το σύνολο αυτών των ευρωπαϊκών κέντρων έχουν απαρτίσει το δικό τους δίκτυο, που ονομάζεται NARIC'S.

6. ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

Η βασική αρμοδιότητα του Κέντρου είναι η αναγνώριση: (α) ανώτατων σχολών της αλλοδαπής ως ομοταγών προς ανώτατες σχολές της ημεδαπής, (β) των χορηγούμενων από αυτές τίτλων σπουδών ως ισότιμων και αντίστοιχων προς τίτλους που απονέμονται από ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της ημεδαπής, και (γ) τίτλων σπουδών χορηγούμενων από ομοταγή ανώτατα ιδρύματα της αλλοδαπής ως ισότιμων προς τίτλους σπουδών ΑΕΙ της ημεδαπής, σε περιπτώσεις όπου δεν υφίσταται στην Ελλάδα αντίστοιχη ειδικότητα.

Άλλες αρμοδιότητες του Κέντρου είναι η αναγνώριση μεταπτυχιακών τίτλων τόσο σε αποφοίτους Τ.Ε.Ι. όσο και σε κατόχους τίτλων ισότιμων προς τα πτυχία των Τ.Ε.Ι.. Επίσης το Κέντρο είναι επιβαρυνμένο με την αναγωγή της βαθμολογίας των αιτούντων στη βαθμολογική κλίμακα των ελληνικών Α.Ε.Ι.

Όπως γίνεται φανερό οι αρμοδιότητες του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. περιορίζονται στην ακαδημαϊκή αναγνώριση τίτλων σπουδών που χορηγούνται από Α.Ε.Ι. και όπως αναφέρθηκε παραπάνω η κρίση του Κέντρου δεν μπορεί να επεκταθεί σε τυχόν επαγγελματική εμπειρία ή πρακτική εξάσκηση του αιτούντος στο αλλοδαπό πανεπιστήμιο.

7. ΟΡΓΑΝΑ ΚΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

Το Κέντρο έχει τα ακόλουθα τρία όργανα κρίσης:

α. Το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ), το οποίο απαρτίζεται από 13 μέλη του Διδακτικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού ελληνικών ΑΕΙ και έχει τριετή θητεία. Τα μέλη του ΔΣ ορίζονται από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από προτάσεις των ΑΕΙ. Κάθε μέλος είναι αρμόδιο για έναν συγκεκριμένο κύκλο σπουδών.

β. Ο Πρόεδρος του ΔΣ, ο οποίος είναι αρμόδιος για την έκδοση των διοικητικών πράξεων αναγνώρισης των ΑΕΙ και των τίτλων σπουδών της αλλοδαπής. Εκλέγεται με μυστική ψηφοφορία από το σώμα του ΔΣ.

γ. Οι Επιτροπές Κρίσης Τίτλων Σπουδών, οι οποίες είναι τριμελείς, ορίζονται από το ΔΣ κάθε χρόνο ύστερα από προτάσεις των ΑΕΙ και απαρτίζονται από μέλη του Διδακτικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού. Κάθε μία επιτροπή είναι αρμόδια για συγκεκριμένο κλάδο σπουδών. Σκοπός των επιτροπών αυτών είναι να εξετάζουν τους υποβαλλόμενους τίτλους, να διατυπώνουν γνώμη κατά περίπτωση και να εισηγούνται στο ΔΣ περί του ομοταγούς ή μη των σχολών της αλλοδαπής και περί της ισοτιμίας και αντιστοιχίας των τίτλων που έχουν απονεμηθεί από αυτές.

8. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ

Η διαδικασία αναγνώρισης των τίτλων σπουδών της αλλοδαπής που ακολουθεί το ΔΙΚΑΤΣΑ περιλαμβάνει τρία στάδια:

α. Υποβολή αίτησης από τους ενδιαφερόμενους που συνοδεύεται από τα σχετικά δικαιολογητικά και στη συνέχεια προκαταρκτική εξέταση από υπαλλήλους του ΔΙΚΑΤΣΑ, οι οποίοι συμπληρώνουν ένα φύλλο κρίσης.

β. Εξέταση του φακέλου από την αρμόδια επιτροπή κρίσης, η οποία διατυπώνει την πρότασή της προς το Διοικητικό Συμβούλιο του Κέντρου.

γ. Απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου επί της υπόθεσης και έκδοση της σχετικής πράξης αναγνώρισης από τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου.

Σκοπός όλης αυτής της διαδικασίας αναγνώρισης είναι να διακριβωθεί:

α) το ομοταγές ή μη του ιδρύματος της αλλοδαπής, δηλαδή κατά πόσον το συγκεκριμένο ίδρυμα κρίνεται ως ισότιμο με τα ελληνικά ΑΕΙ

β) την ισοτιμία του απονεμηθέντος τίτλου σπουδών από το ΑΕΙ της αλλοδαπής, δηλαδή κατά πόσον αυτός είναι ισότιμος με τους τίτλους που απονέμουν τα ελληνικά ΑΕΙ

γ) την αντιστοιχία του απονεμηθέντος τίτλου, δηλαδή κατά πόσον η ειδικότητα του τίτλου που έχει απονεμηθεί από το ΑΕΙ της αλλοδαπής είναι αντίστοιχη με ειδικότητα τίτλων που απονέμονται από ελληνικά ΑΕΙ.

Πιο συγκεκριμένα για να αναγνωρισθεί ένα ίδρυμα ως ομοταγές προς κάποιο από τα ελληνικά Α.Ε.Ι. πρέπει να αναγνωρίζεται η πανεπιστημιακή του υπόσταση από τα αρμόδια όργανα στη χώρα όπου λειτουργεί, το διδακτικό προσωπικό του να αποτελείται από κατόχους διδακτορικού διπλώματος, το επιστημονικό επίπεδό τους να είναι υψηλό και διεθνώς αναγνωρισμένο αλλά και να εξασφαλίζει τη δυνατότητα επιστημονικής έρευνας, να χορηγεί διδακτορικά διπλώματα και οι τίτλοι βασικών σπουδών να παρέχουν στον κάτοχό του τη δυνατότητα για μεταπτυχιακές σπουδές.

Προκειμένου να αναγνωρισθεί ένας τίτλος σπουδών ως ισότιμος προς τα πτυχία των ελληνικών Α.Ε.Ι. πρέπει η απαιτούμενη διάρκεια σπουδών για τη χορήγησή του να είναι ανάλογη αυτής

των αντίστοιχων ελληνικών Α.Ε.Ι., οι πραγματοποιηθείσες σπουδές για την απόκτησή του να έχουν όλες πραγματοποιηθεί σε αναγνωρισμένο ως ομοταγές πανεπιστημιακό ίδρυμα της αλλοδαπής και τα ακαδημαϊκά δικαιώματα που παρέχει στον κάτοχό του να είναι ανάλογα των αντίστοιχων από τίτλο ελληνικού Α.Ε.Ι.

Επιπλέον ο τίτλος σπουδών αναγνωρίζεται ως αντίστοιχος με βάση τη σύγκριση του προγράμματος σπουδών που παρακολούθησε ο αιτών με το πρόγραμμα σπουδών που προσφέρεται από τα αντίστοιχα τμήματα των ελληνικών Α.Ε.Ι. Η αντιστοιχία καλύπτεται συνήθως, εάν το συγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει τουλάχιστον το 70% των απαιτούμενων υποχρεωτικών μαθημάτων στα ελληνικά Α.Ε.Ι.

Η αξιολόγηση των παραπάνω στοιχείων γίνονται με βάση τον οδηγό σπουδών του ιδρύματος που έχει χορηγήσει τον κρινόμενο τίτλο, την εκπαιδευτική νομοθεσία που ισχύει στην χώρα όπου έχει εκδοθεί ο τίτλος και την ισχύουσα ελληνική νομοθεσία. Ανάλογα λοιπόν με την έκβαση αυτής της αξιολόγησης, το ΔΙΚΑΤΣΑ αποφασίζει για τη χορηγία ή μη ισοτιμίας και αντιστοιχίας. Έτσι παρουσιάζονται οι εξής πιθανότητες σχετικά με την κατάληξη της διαδικασίας αναγνώρισης:

α) Μη αναγνώριση του ιδρύματος ως ομοταγούς και επομένως αδυναμία αναγνώρισης του τίτλου που χορηγήθηκε από το ίδρυμα αυτό.

β) Αναγνώριση του τίτλου σπουδών ως ισότιμου και αντίστοιχου προς συγκεκριμένο πτυχίο ή δίπλωμα ελληνικού Α.Ε.Ι.

γ) Αναγνώριση του τίτλου σπουδών ως ισότιμου γενικά προς τα πτυχία ή διπλώματα ελληνικών Α.Ε.Ι., όχι όμως ως αντίστοιχου προς συγκεκριμένο πτυχίο ή δίπλωμα. Για την κάλυψη της αντιστοιχίας ο κάτοχός του πρέπει να εξεταστεί σε ορισμένα μαθήματα.

δ) Αναγνώριση του τίτλου σπουδών ως ισότιμου γενικά προς τα πτυχία ή διπλώματα ελληνικών Α.Ε.Ι. με την ένδειξη ότι προγράμματα σπουδών αντίστοιχης ειδικότητας δεν προσφέρονται από τα ελληνικά Α.Ε.Ι.

ε) Αναγνώριση του τίτλου σπουδών ως μη ισότιμου επειδή δεν καλύπτει κάποιες από τις αναγκαίες προϋποθέσεις, που αναφέρονται παραπάνω. Ο κάτοχός του έχει τη δυνατότητα να καταταγεί σε συγκεκριμένο εξάμηνο σπουδών Τμήματος ελληνικών Α.Ε.Ι. ή να καλύψει την ισοτιμία με συμπληρωματική εξέτασή του σε ορισμένα μαθήματα.

9. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ

Προβλήματα εμφανίζονται κατά κύριο λόγο στην προσπάθεια του Κέντρου να αναγνωρίσει έναν τίτλο από την αλλοδαπή ως ισότιμο και ως αντίστοιχο προς πτυχίο ή δίπλωμα ελληνικού Α.Ε.Ι. Πιο αναλυτικά μια από τις προβληματικές περιπτώσεις αναγνώρισης είναι αυτή

των Εργαστηρίων Ελευθέρων Σπουδών. Συχνά παρουσιάζεται η περίπτωση πανεπιστημιακού τίτλου, για τη λήψη του οποίου ο αιτών δεν έχει ολοκληρώσει τις σπουδές του σε συγκεκριμένο πανεπιστημιακό ίδρυμα της αλλοδαπής αλλά πραγματοποίησε όλες ή ένα μέρος τους σε Εργαστήριο Ελευθέρων Σπουδών στην Ελλάδα. Όμως τα Εργαστήρια Ελευθέρων Σπουδών είναι αδιαβάθμητα και δεν ανήκουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και γι'αυτό είναι αδύνατο οι σπουδές αυτές να αναγνωρισθούν ως πανεπιστημιακές και ο τίτλος από αυτές ως πτυχίο ισότιμο προς τα απονεμόμενα από τα ελληνικά Α.Ε.Ι.

Επίσης προβλήματα ανακύπτουν συχνά όταν τίτλοι που έχουν χορηγηθεί μετά από σπουδές σε ιδρύματα ομοταγή προς τα ελληνικά Α.Ε.Ι., τα οποία όμως στη συγκεκριμένη χώρα με βάση τη νομοθεσία της δεν αναγνωρίζονται ως πανεπιστημιακά ιδρύματα. Τότε πάλι ο τίτλος που χορηγήθηκε από αυτό το ίδρυμα δεν μπορεί να αναγνωριστεί ως πτυχίο ισότιμο προς τα απονεμόμενα από τα ελληνικά Α.Ε.Ι.

10. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α.

Ο συνδυασμός της διαδικασίας που ακολουθείται από το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. κατά την αναγνώριση των τίτλων και οι διάφορες μορφές ανεπάρκειας και ελλείψεων που αυτό εμφανίζει έχει δημιουργήσει διοικητικά και οργανωτικά προβλήματα, που εμποδίζουν το Κέντρο να ανταποκριθεί στην αποστολή του. Σε αυτή την παράγραφο επιχειρείται μια θεώρηση όλων αυτών των προβλημάτων που επηρεάζουν αρνητικά τη δημόσια εικόνα του Κέντρου ⁷ και γίνεται μια προσπάθεια εξεύρεσης λύσεων για τη βελτίωση της λειτουργίας του.

Τα προβλήματα που ανακύπτουν από την ακολουθούμενη διαδικασία μπορούν να ομαδοποιηθούν σε τρεις κατηγορίες:

10.1 Καθυστέρηση στην αποπεράτωση της διαδικασίας

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1943/1991 το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. περιλαμβάνεται μεταξύ των διοικητικών οργάνων που έχουν την υποχρέωση να διεκπεραιώνουν τις υποθέσεις μέσα σε προθεσμία 60 ημερών. Επιπλέον μετά την πρόσφατη συνταγματική κατοχύρωση της υποχρέωσης απάντησης-διεκπεραίωσης των αιτημάτων των πολιτών μέσα στις προαναφερθείσες προθεσμίες θεωρείται απαράδεκτη η σημερινή πρακτική του Κέντρου, κατά την οποία από τη στιγμή της υποβολής της αίτησης έως και την παραλαβή της πράξης αναγνώρισης μεσολαμβάνουν 8 έως και 10 μήνες. Όλη αυτή η καθυστέρηση επιδρά αρνητικά στην επαγγελματική αποκατάσταση και στην ένταξη των αιτούντων στην αγορά εργασίας.

⁷ Ειδική έκθεση του Συνήγορου του Πολίτη για το ΔΙΚΑΤΣΑ, Αθήνα Ιούνιος 2002

Προκειμένου να επιτευχθεί ταχύτερη διεκπεραίωση των αιτημάτων ενδεχομένως να πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα κρίσης των βασικών τίτλων σπουδών απευθείας από τις επιτροπές ή μόνο από τους εκπροσώπους των επιστημονικών κλάδων και όχι από το ΔΣ, έτσι ώστε να αποσυμφωρεθούν οι συνεδριάσεις του ΔΣ. Επίσης εκτιμάται ότι η διεύρυνση του αριθμού των μελών των επιτροπών κρίσης μέσω διορισμών καθώς και η αύξηση του ύψους αποζημίωσης τους μπορεί να συνετελέσει στην αύξηση της ταχύτητας και της αποτελεσματικότητας του Κέντρου.

10.2 Ελλιπής επικοινωνία με τους ενδιαφερόμενους πολίτες

Στο άρθρο 5Α του Συντάγματος καθιερώνεται ρητώς το δικαίωμα στην πληροφόρηση και με το άρθρο 10, παράγρ. 1 και 3. κατοχυρώνεται η υποχρέωση των δημόσιων φορέων να απαντούν σε κάθε αίτημα των πολιτών. Παρόλαυτα το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. αδυνατεί τόσο να παράσχει στους ενδιαφερόμενους ενημέρωση για την πορεία της υπόθεσής τους όσο και να τους ειδοποιήσει έγκαιρα για τη συμπλήρωση του φακέλου τους. Ελλείψη άλλων αποτελεσματικότερων τρόπων επικοινωνίας η εξυπηρέτησή των πολιτών περιορίζεται στην τηλεφωνική επικοινωνία και στην προσωπική επαφή με τους αρμόδιους, οι οποίες όμως αποδεικνύονται στην πράξη δυσχερείς και αναποτελεσματικές.

Θεωρείται λοιπόν σκόπιμο να δημιουργηθεί στο πλαίσιο του Κέντρου ένα σύγχρονο κέντρο πληροφόρησης, το οποίο θα παρέχει στους ενδιαφερόμενους τη δυνατότητα να απευθύνονται στο ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. τηλεφωνικώς σε εύχρηστο τετραψήφιο αριθμό, με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ή και με επίσκεψη.

10.3 Προβλήματα στη διαδικασία αναγνώρισης τίτλων σπουδών

α) Τρόπος απονομής ισοτιμίας και αντιστοιχίας

Σε αρκετές περιπτώσεις το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. δεν προβαίνει σε ουσιαστική αξιολόγηση ενός τίτλου και των αντίστοιχων γνώσεων που έχει αποκτήσει ο αιτών καθώς δεν εξετάζεται στην ουσία η διδαχθείσα ύλη αλλά το Κέντρο περιορίζεται στην απλή σύγκριση των τίτλων των μαθημάτων. Επίσης, η αναζήτηση της αντιστοιχίας με τμήματα ημεδαπών ΑΕΙ δεν εκτείνεται σε όλο το φάσμα των τμημάτων των ελληνικών ΑΕΙ με αποτέλεσμα οι αιτούντες να παραπέμπονται για εξέταση σε μαθήματα, που έχουν ήδη διδαχθεί ως μάθημα με διαφορετική ονομασία στο ίδρυμα της αλλοδαπής.

β) Κριτήρια σύγκρισης των τίτλων

Η σύγκριση του περιεχομένου γνώσεων κατά τη διαδικασία αναγνώρισης τίτλων στηρίζεται τις περισσότερες φορές σε τυπικά και όχι σε ουσιαστικά κριτήρια, με συνέπεια να δημιουργούνται πολλές αντιφατικές καταστάσεις. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα που αναφέρεται στην έκθεση του Συνήγορου του Πολίτη για το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. είναι η περίπτωση κατόχου τίτλου

Πληροφορικής, ο οποίος, σύμφωνα με τη σχετική απόφαση του ΔΙΚΑΤΣΑ, παραπέμφθηκε να εξεταστεί σε μαθήματα από «τμήμα πληροφορικής ή επιστήμης των υπολογιστών σχολής θετικών επιστημών ελληνικού ΑΕΙ», για να του χορηγηθεί αντιστοιχία, χωρίς όμως περαιτέρω υπόδειξη προς συγκεκριμένο τμήμα ή τμήματα. Ύστερα από την επιτυχή εξέταση των μαθημάτων στο Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών του ΕΜΠ και αφού προσκόμισε τη σχετική βεβαίωση στο ΔΙΚΑΤΣΑ, ο πολίτης πληροφορήθηκε ότι αυτή δεν θα γίνει δεκτή, διότι το συγκεκριμένο τμήμα, παρόλο που προέβλεπε τα ορισθέντα από το ΔΙΚΑΤΣΑ μαθήματα, δεν παρέχει την αντίστοιχη ειδικότητα, δεν υπάγεται σε σχολή θετικών επιστημών και δεν είναι τμήμα πληροφορικής ή επιστήμης των υπολογιστών.

γ)Κριτήρια στη χορήγηση αντιστοιχίας

Με την αίτηση των ενδιαφερομένων στο ΔΙΚΑΤΣΑ παρέχεται σε αυτούς η δυνατότητα να υποδείξουν συγκεκριμένα τμήματα ελληνικών ΑΕΙ που θα μπορούσαν να χρησιμεύσουν ως μέτρο σύγκρισης για την αιτούμενη αναγνώριση. Κανονικά η υπόδειξη αυτή δε δεσμεύει την κρίση του ΔΙΚΑΤΣΑ το οποίο είναι υποχρεωμένο να εξετάζει από μόνο του τα σχετικά με τους τίτλους. Όμως στην πράξη έχουν υπάρξει πολλές περιπτώσεις κατά τις οποίες το ΔΙΚΑΤΣΑ χορήγησε μόνο ισοτιμία και όχι αντιστοιχία στους πολίτες που δεν προέβησαν σε τέτοια υπόδειξη. Είναι απαράδεκτο να καλούνται να λειτουργήσουν ως συμπληρωματικός μηχανισμός της διοίκησης οι πολίτες, οι οποίοι δεν δύνανται να γνωρίζουν όλες τις πληροφορίες σχετικά με τις ειδικεύσεις και κατευθύνσεις των τμημάτων των ελληνικών ΑΕΙ.

δ)Μαθήματα προς εξέταση

Το ΔΙΚΑΤΣΑ πολλές φορές έχει παραπέμψει πολίτες για εξέταση σε μαθήματα τα οποία, όμως, δεν προβλέπονταν στο πρόγραμμα σπουδών των τμημάτων ελληνικών ΑΕΙ που πρόκειται να διεξάγουν τις σχετικές εξετάσεις. Αυτή η πρακτική δημιουργεί αμφιβολίες για την προηγηθείσα διαδικασία στο επίπεδο των επιτροπών κρίσης του ΔΙΚΑΤΣΑ και ανακύπτουν προβληματισμοί για το εάν θα πρέπει να προβλεφθεί η δυνατότητα να τροποποιούν τα ίδια τα εμπλεκόμενα ΑΕΙ τα προς εξέταση μαθήματα που αναφέρουν οι αποφάσεις του ΔΣ του Κέντρου.

ε) Απόδειξη πραγματοποίησης των σπουδών εξ ολοκλήρου στο εξωτερικό

Μεταξύ των απαραίτητων δικαιολογητικών που πρέπει να κατατεθούν από τους ενδιαφερόμενους πολίτες συμπεριλαμβάνονται στοιχεία ικανά να αποδείξουν ότι οι σπουδές και οι εξετάσεις που αφορούν στον προς αναγνώριση τίτλο πραγματοποιήθηκαν εξ ολοκλήρου στην αλλοδαπή. Η απαίτηση αυτή του ΔΙΚΑΤΣΑ έχει σκοπό τη δυνατότητα διάγνωσης των περιπτώσεων ΑΕΙ της αλλοδαπής τα οποία συνεργάζονται με Εργαστήρια Ελευθέρων Σπουδών που λειτουργούν στην Ελλάδα. Το ίδιο το Κέντρο αδυνατεί από μόνο του να διασταυρώσει τα απαιτούμενα στοιχεία και γι'αυτό ζητάει από τα εμπλεκόμενα ΑΕΙ της αλλοδαπής να αποστείλουν κάποια αποδεικτικά έγγραφα, όπως πχ. κατάλογος όλων των Ελλήνων που αποφοίτησαν από το εν λόγω ΑΕΙ κατά το ίδιο έτος με τον αιτούμενο πολίτη. Όμως σε

περίπτωση που ΑΕΙ της αλλοδαπής αρνηθεί να χορηγήσει την αιτούμενη βεβαίωση ή κάποια άλλα σχετικά στοιχεία ή για κάποιο λόγο δεν μπορέσει να τα χορηγήσει, η διαδικασία αναγνώρισης αναστέλλεται χωρίς να ευθύνεται γι' αυτό ο πολίτης.

Σε κάθε περίπτωση πρέπει να εξευρεθεί ένας τρόπος πιστοποίησης αυτών των απαραίτητων στοιχείων, ο οποίος να βασίζεται κυρίως στις πληροφορίες και τις πηγές του ΔΙΚΑΤΣΑ αλλά και στη συνεργασία του Κέντρου με άλλες ελληνικές δημόσιες αρχές. Με αυτό τον τρόπο πρέπει να επιχειρηθεί η διασφάλιση των δικαιωμάτων των πολιτών που κατέχουν νόμιμους τίτλους σπουδών και επιθυμούν την αναγνώριση τους.

στ) Αντιστοίχιση της βαθμολογίας των πτυχίων της αλλοδαπής

Το ΔΙΚΑΤΣΑ δεν προβλέπει διαδικασία μέσω της οποίας να χορηγείται αυτοτελώς αντιστοίχιση της βαθμολογίας τίτλων σπουδών της αλλοδαπής, αλλά θέτει ως προϋπόθεση για κάτι τέτοιο την ολοκλήρωση της διαδικασίας αναγνώρισης. Προβλήματα δημιουργούνται στις περιπτώσεις έξι επαγγελματιών υγείας και στους αρχιτέκτονες που έχουν πτυχία από κράτη-μέλη της ΕΕ, καθώς σύμφωνα με Κοινοτικές Οδηγίες δεν απαιτείται η αναγνώριση αυτών των πτυχίων. Ετσι ένας τέτοιος πτυχιούχος όταν χρειαστεί αντιστοίχιση της βαθμολογίας του (πχ. για θέση στο δημόσιο), το ΔΙΚΑΤΣΑ δεν θα τη χορηγήσει αυτοτελώς αλλά προηγουμένως θα ξεκινήσει ολόκληρη τη διαδικασία της αναγνώρισης.

ζ)Επαρκής αιτιολόγηση

Ο Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας (Ν. 2690/1999) και οι γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου επιβάλλουν την αιτιολόγηση των διοικητικών πράξεων. Αντίθετα με αυτά το ΔΣ του ΔΙΚΑΤΣΑ αδυνατεί να ανταποκριθεί στην επιταγή της επαρκούς αιτιολόγησης των αποφάσεών του. Με αυτό τον τρόπο οι αποφάσεις του ΔΙΚΑΤΣΑ δεν μπορούν να ελεγχθούν και γι'αυτό το λόγο δίνουν την εντύπωση στους πολίτες ότι είναι αυθαίρετες και προβληματικές. Το ΣΤΕ έχει ακυρώσει σε πολλές περιπτώσεις αποφάσεις του ΔΣ του Κέντρου γι'αυτόν ακριβώς τον λόγο.

η)Εφαρμογή δικαστικών αποφάσεων

Το Σύνταγμα (άρθρο 95, παρ. 5) περιέχει ρητή επιταγή για άμεση συμμόρφωση της διοίκησης με τις δικαστικές αποφάσεις. Το ΔΙΚΑΤΣΑ όμως συχνά δεν εφαρμόζει στην ουσία το διατακτικό των αποφάσεων του ΣΤΕ αλλά περιορίζεται στο τυπικό μέρος της απόφασης μέσω έκδοσης νέας πράξης που δε διαφέρει από την ακυρωθείσα.

θ)Υλικοτεχνική υποδομή

Η υλικοτεχνική υποδομή του ΔΙΚΑΤΣΑ θεωρείται ανεπαρκής, καθώς διαπιστώνονται ελλείψεις τόσο σε σύγχρονους μηχανισμούς διασταύρωσης και επεξεργασίας στοιχείων (πχ. βάσεις δεδομένων) όσο και σε μέσα επικοινωνίας (πχ. αριθμοί τηλεφώνων, φαξ, διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου). Γι'αυτό το λόγο καθίσταται δύσκολη η συγκέντρωση και ανταλλαγή των απαραίτητων πληροφοριών αλλά και καθεαυτή η τακτική επαφή με ΑΕΙ της αλλοδαπής.

Προτεινόμενοι τρόποι για την εξασφάλιση της απαραίτητης υλικοτεχνικής υποδομής του ΔΙΚΑΤΣΑ είναι η βελτίωση του μηχανογραφικού εξοπλισμού του, η δημιουργία σύγχρονης βάσης δεδομένων συνδεδεμένης με ΑΕΙ του εξωτερικού και του εσωτερικού και γενικότερα ο εκσυγχρονισμός του συνόλου της λειτουργικής του υποδομής. Τέτοιου είδους οργάνωση θα βοηθήσει πολύ τόσο στην επιτάχυνση των διαδικασιών όσο και στη διασφάλιση αξιοπιστίας και διαφάνειας των εργασιών του Κέντρου.

ι)Ελλειψη δυνατότητας υποβολής ένστασης κατά των αποφάσεων του ΔΣ.

Το ισχύον νομικό πλαίσιο παρέχει μόνο τη δυνατότητα επανεξέτασης μιας απόφασης μέσα σε διάστημα έξι μηνών από την έκδοσή της. Η επανεξέταση αυτή όμως λαμβάνει τη μορφή νέας αίτησης εξέτασης για αναγνώριση και όχι ένστασης ή προσφυγής. Εξετάζεται δε με βάση την ίδια διαδικασία (νέο παράβολο κλπ.) από το ίδιο όργανο και συνήθως απαιτεί τον ίδιο χρόνο διεκπεραίωσης με την αρχική αίτηση.

Σύμφωνα με τη βασική αρχή του διοικητικού δικαίου για ακρόαση από τη διοίκηση, το ΔΙΚΑΤΣΑ πρέπει να δώσει στους πολίτες τη δυνατότητα επανεξέτασης των αιτήσεών τους για αναγνώριση τίτλων σπουδών χωρίς χρονικούς ή άλλους περιορισμούς με την επιφύλαξη της απόρριψης των καταχρηστικά επαναλαμβανόμενων.

ια)Δυνατότητα προσαρμογής του ΔΙΚΑΤΣΑ στις εξελίξεις

Το ΔΙΚΑΤΣΑ έχει αποδείξει σε πολλές περιπτώσεις ότι δεν μπορεί να ακολουθήσει τις εξελίξεις στην ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η δημιουργία νέων τμημάτων στα ελληνικά ΑΕΙ, οι συχνές αλλαγές στο πρόγραμμα σπουδών ή στην ονομασία των μαθημάτων τους και η πρακτική πολλών τμημάτων να παρέχουν κατευθύνσεις ή εξειδικεύσεις σπουδών κατά τη διάρκεια της φοίτησης καθιστούν δυσχερέστερο το συνολικό εγχείρημα του Κέντρου για αναγνώριση των αλλοδαπών πτυχίων. Επιπλέον, στα ΑΕΙ της αλλοδαπής τα τελευταία χρόνια ιδρύονται τμήματα, των οποίων το γνωστικό αντικείμενο συνδυάζει σπουδές δύο ή περισσότερων ειδικοτήτων. Απ'την πλευρά του το ΔΙΚΑΤΣΑ αδιαφορώντας για αυτή την επικρατούσα τάση όταν πρόκειται να χορηγήσει αντιστοιχία σε πτυχία τέτοιων τμημάτων, επιλέγει τη μία από τις δύο ειδικότητες συνήθως με κριτήριο τον αριθμό των μαθημάτων. Αποτέλεσμα αυτής της τακτικής είναι να τίθεται εκτός αξιολόγησης ένα τμήμα των σπουδών του ενδιαφερομένου που αποτελεί ξεχωριστή ειδικότητα.

ιβ)Αναγνώριση τίτλων που απονέμονται από ιδρύματα συγκεκριμένων κρατών

Υστερα από σχετική οδηγία του Υπουργείου Εξωτερικών το 1991 λόγω των προβλημάτων που ανέκυψαν στις σχέσεις των δύο κρατών, το ΔΙΚΑΤΣΑ έχει αναστείλει επ' αόριστον την εξέταση τίτλων σπουδών που έχουν εκδοθεί από εκπαιδευτικά ιδρύματα της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας. Συνέπεια αυτής της πρακτικής είναι ο πολυετής εγκλωβισμός πολιτών , χωρίς δική τους υπαιτιότητα, σε μια κατάσταση καταστροφική για την επαγγελματική τους αποκατάσταση. Είναι προφανές πως πρέπει σε συνεργασία με το Υπουργείο Εξωτερικών

να αναζητηθεί μια λογική λύση για αυτούς τους πολίτες ανεξάρτητα από το υπάρχον καθεστώς μεταξύ των δύο κρατών.

Επίσης το ΔΙΚΑΤΣΑ δεν αναγνωρίζει ως ομοταγή με τα ελληνικά ΑΕΙ ιδρύματα που λειτουργούν στο Ηνωμένο Βασίλειο με την αιτιολογία ότι αυτά δεν λειτουργούν με βασιλική εξουσιοδότηση (Royal Charter) και ότι δεν τους έχει δοθεί με νόμο (Act of Parliament) η δυνατότητα να χορηγούν αυτόνομα ακαδημαϊκούς τίτλους (degrees).

11. ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. σήμερα ύστερα από 25 χρόνια λειτουργίας έχει στο ενεργητικό του πολλές καταγγελίες για παρατυπίες και η πρακτική του έχει θεωρηθεί ένα διαβλητό, γραφειοκρατικό σύστημα αναγνώρισης πτυχίων της αλλοδαπής. Ενόψει του κινδύνου παραπομπής της χώρας μας στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο λόγω αυτών των παρανομιών του Κέντρου η κυβέρνηση έχει καταθέσει νομοσχέδιο με σκοπό την εξυγίανση της διαδικασίας αναγνώρισης των ξένων πτυχίων.

Οι κεντρικοί άξονες αυτού του νομοσχεδίου είναι οι εξής:

α) Κατάργηση του ΔΙΚΑΤΣΑ (αρ.19) και αντικατάστασή του από τον Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (αρ.1) με υπαγωγή σε αυτόν της επιπλέον αρμοδιότητας ενημέρωσης του κοινού για θέματα οργάνωσης και λειτουργίας της ανώτατης εκπαίδευσης στην Ελλάδα καθώς και για ιδρύματα και ανώτατα εκπαιδευτικά προγράμματα της αλλοδαπής (αρ.14).

β) Στην περίπτωση αλλοδαπού τριετούς προγράμματος το ημεδαπό αντίστοιχο του οποίου είναι τετραετές ή πενταετές δε χορηγείται καταρχήν "ισοτιμία" ή "ισοτιμία με αντιστοιχία" παρά μόνον εφόσον ο ενδιαφερόμενος είναι κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος ή κατ' εξαίρεση και χωρίς τη συνεκτίμηση μεταπτυχιακού διπλώματος εφόσον το τριετές πρόγραμμα κριθεί από το Δ.Σ. του Ο.Α.Τ.Α.Π. ως εντατικής φύσης ικανής να το εξομοιώσει προς ημεδαπό τετραετές (αρ 4β).

γ) Προσδιορίζεται σαφώς η έννοια του "ομοταγούς ή αναγνωρισμένου εκπαιδευτικού ιδρύματος" της αλλοδαπής (αρ.3η), στοιχείο που αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ευδοκίμηση της διαδικασίας αναγνώρισης και ισοτίμησης του πτυχίου του προς αυτά ελληνικών Ιδρυμάτων υπό τις εξής προϋποθέσεις: α) αναγνωρίζεται ως τέτοιο από τα αρμόδια όργανα της χώρας του β) περιλαμβάνει τα αναγκαία για την αντίστοιχη επιστήμη μαθήματα γ) απονέμει ως τίτλους σπουδών πτυχία, μεταπτυχιακά και διδακτορικά διπλώματα που οδηγούν σε αναγνωριζόμενα από τη χώρα λειτουργίας επαγγελματικά δικαιώματα δ) το μεγαλύτερο μέρος του προσωπικού του προπτυχιακού και μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών έχει διδακτορικό δίπλωμα ε) η διάρκεια σπουδών είναι τουλάχιστον τριετής για το προπτυχιακό και ενός έτους για το

μεταπτυχιακό πρόγραμμα, οι δε σπουδαστές έχουν περατώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

δ) Προβλέπονται δύο κατηγορίες αναγνώρισης: "η ισοτιμία" και "η ισοτιμία με αντιστοιχία" (αρ.4). Η πρώτη απονέμεται σε περίπτωση σύμπτωσης της διάρκειας σπουδών, της διδακτικής διαδικασίας και των όρων αξιολόγησης του χορηγούντος ομοταγούς αλλοδαπού ιδρύματος -στο οποίο έχει διανυθεί τουλάχιστον το 1/2 του ακαδημαϊκού προγράμματος -με αυτό της ημεδαπής . Η δεύτερη ταυτίζεται με την πρώτη και απαιτεί επιπλέον επιτυχή εξέταση του ενδιαφερομένου στα βασικά μαθήματα του ομοειδούς προγράμματος σπουδών της ημεδαπής.

Το νομοσχέδιο αυτό έχει προκαλέσει δύο αντικρουόμενες αντιδράσεις. Από τη μία πλευρά οι υποστηρικτές αυτής της προσπάθειας φανερώνουν την αισιοδοξία τους ότι μέσω του νέου οργανισμού θα μπορέσουν να συνεκτιμηθούν τα πραγματικά δεδομένα και οι νέες τάσεις που διαμορφώνονται σε διεθνές επίπεδο καθώς και οι νέες τεχνολογικές δυνατότητες που διευκολύνουν τη ροή των εργασιών και την επικοινωνία. Από την άλλη οι επικριτές του νομοσχεδίου εκφράζουν το φόβο ότι με αυτό τον τρόπο θα υποβαθμιστούν τα πτυχία των ελληνικών πανεπιστημίων έναντι των τριετών τίτλων σπουδών από το εξωτερικό και από τα Κέντρα Ελευθέρων Σπουδών. Υπάρχει έντονος προβληματισμός γιατί εισάγεται μια νέα πρακτική αντίστροφη προς τη μέχρι τώρα γνωστή: εκεί που το ΔΙΚΑΤΣΑ αναγνώριζε με βάση κάποια ακαδημαϊκά κριτήρια τα πτυχία εκείνα που θεωρούνταν αντίστοιχα με τα ελληνικά, τώρα με τον ΟΑΤΑΠ η προσαρμογή γίνεται έμμεσα προς την αντίθετη κατεύθυνση, αξιολογούνται δηλαδή τα ελληνικά πτυχία ως bachelor.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στο πλαίσιο του συνταγματικού δικαιώματος της ελευθερίας της παιδείας πολλοί Έλληνες αποφασίζουν να φοιτήσουν σε πανεπιστήμια της αλλοδαπής. Το ελληνικό κράτος οφείλει να διασφαλίσει την αντιστοιχία της κατάρτισης των πτυχιούχων πανεπιστημίων του εξωτερικού με αυτών της ημεδαπής. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσα από τη διαδικασία αναγνώρισης αλλοδαπών τίτλων σπουδών από αρμόδια δημόσια όργανα, τα οποία θα λαμβάνουν υπόψη τους όλες τις ασφαλιστικές δικλείδες που θέτει το Σύνταγμα για την παιδεία, όπως η απαγόρευση ίδρυσης ιδιωτικών ανώτατων σχολών.

Στην εργασία αυτή μέσα από μια συνοπτική παρουσίαση των βασικών ρυθμίσεων που διέπουν την παιδεία τόσο στην Ελλάδα όσο και στις άλλες χώρες της Ε.Ε. προβάλλεται η έντονη ανάγκη να υπάρξει στην Ελλάδα ένα σωστά οργανωμένο, άμεσα προσβάσιμο στο κοινό και αποτελεσματικό όργανο αναγνώρισης των πτυχίων της αλλοδαπής.

SUMMARY-CONCLUSION

Nowadays it is common that many Greek students take the decision to study at universities abroad. The Greek government should provide for the equivalence of the knowledge offered in Greek and foreign universities. This could be achieved through a process of recognition of the foreign degrees, that will be carried through by qualified public services.

This assignment is a brief report of the Greek and European regulation as far as education is concerned. This presentation brings out the great need of a well organized, easily accessible and effective organization, which will be in charge of recognizing foreign degrees in Greece.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Δαγτόγλου Π.Δ., Συνταγματικό δίκαιο – Ατομικά δικαιώματα Α' & Β', εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα

Δημητρόπουλος Α.Γ., Συνταγματικά δικαιώματα, Ι' έκδοση, Αθήνα 2004

Ειδική έκθεση του Συνήγορου του Πολίτη για το ΔΙΚΑΤΣΑ, Αθήνα Ιούνιος 2002

Καλδής Σπύρος, Αναγνώριση των πτυχίων από την αλλοδαπή στην Ελλάδα, προπτυχιακή εργασία, Αθήνα 2004

Μποτόπουλος Κ., Σύνταγμα, παιδεία και ιδιωτικά πανεπιστήμια, ΤοΣ 1999, σελ. 37 επ.

Σκουρής Β., Δίκαιο της παιδείας, εκδ. Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη 1995

Τροβά Ε., Νεοελληνικός πολιτικός λόγος και νομιμότητα. Η οργάνωση της Ανώτατης Εκπαίδευσης στις χώρες-μέλη της ΕΟΚ και τα "ιδιωτικά πανεπιστήμια", ΤοΣ 1990, σελ. 419 επ.

Τσιντώνη Χρυσούλα, Ο δημόσιος χαρακτήρας των ελληνικών ΑΕΙ, προπτυχιακή εργασία, Αθήνα 2004

Χρυσόγονος Σ., Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα, εκδ. Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

www.dikatsa.gr

www.greeklaws.com

www.ypepth.gr

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

ΣΤΕ 2274/1990- Δεν είναι επιτρεπτή η αναγνώριση από το ΔΙΚΑΤΣΑ μεταπτυχιακού διπλώματος που εκδόθηκε από ανώτατο ομοταγές εκπαιδευτικό ίδρυμα της αλλοδαπής και που έχει ως προϋπόθεση τίτλο σπουδών, ο οποίος χορηγήθηκε από ιδιωτική σχολή που λειτουργεί στην Ελλάδα και βεβαιώνει επιτυχή φοίτηση σε κύκλο σπουδών ανωτάτης εκπαίδευσης.

ΣΤΕ 3001/1991- Κρίνεται νόμιμη και επαρκής η αιτιολογία της απορριπτικής απόφασης του ΔΙΚΑΤΣΑ, με την οποία αρνείται να αναγνωρίσει αλλοδαπό τίτλο σπουδών, γιατί αυτός απονεμήθηκε μετά από σπουδές μόνο ενός έτους σε ομοταγές ίδρυμα του εξωτερικού ενώ οι υπόλοιπες έγιναν σε μη αναγνωριζόμενο ιδιωτικό εκπαιδευτικό ίδρυμα της ημεδαπής.

ΣΤΕ 3457/1998- Το ΣΤΕ έκρινε ότι το ΔΙΚΑΤΣΑ ορθώς αρνήθηκε να αναγνωρίσει πτυχίο που αποκτήθηκε από το Πανεπιστήμιο της Lille κατόπιν διετούς παρακολούθησης σε παράρτημα του πανεπιστημίου στην Ελλάδα, που λειτουργούσε ως εργαστήριο ελευθέρων σπουδών, και διετή φοίτηση στο Lille. Το ΔΙΚΑΤΣΑ δεν αναγνώρισε τα έτη σπουδών που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα.

ΣΤΕ 3977/2003- Αίτηση ακυρώσεως στο ΣΤΕ από κάτοχο τίτλου πανεπιστημιακού ιδρύματος της Γερμανίας κατά του Περιφερειακού Τμήματος Δωδεκανήσου του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, επειδή αυτό απέρριψε δυο αιτήσεις εγγραφής στα μητρώα του ο αιτών δεν μπορούσε να ασκήσει στην Ελλάδα το επάγγελμα του πολιτικού μηχανικού. Το ΣΤΕ διέγνωσε έλλειψη νόμιμης αιτιολογίας στην απόφαση του ΤΕΕ και απήμυθε στο ΔΕΚ προδικαστικό ερώτημα σχετικά με την οδηγία 89/49/ΕΟΚ.

ΠΕΚ Τ-16/90- Προσφυγή κατά της απόρριψης της υποψηφιότητας της προσφεύγουσας στο διαγωνισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για πρόσληψη ελληνογλώσσων μεταφραστών λόγω της κατοχής τίτλου σπουδών από ιδιωτικό ίδρυμα ανωτέρας εκπαίδευσης που λειτουργεί στην Ελλάδα και που γι'αυτό δεν αναγνωρίζεται από το ελληνικό κράτος. Η προσφυγή αυτή απορρίφθηκε.

ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ - ΛΗΜΜΑΤΑ

Αναγνώριση πτυχίων

Ανώτατη εκπαίδευση

ΔΙΚΑΤΣΑ

Ιδιωτική εκπαίδευση

Πανεπιστήμια